

Опит за стимулиране на правилно скептично отношение¹

Нашето време се характеризира с огромен брой хора, които проповядват най-фантастичните вярвания. Има хора, които мислят, че Земята е плоска, че Слънцето обикаля около Земята, че ни посещават НЛО-та, идващи извън Слънчевата система и, че Земята е създадена преди по-малко от 10 000 години. Такива хора се събират с други подобни ентузиастични, за да правят събрания и да потвърждават техните вярвания. Някои от тези хора вярват, че те могат да изпращат своите “астрални” тела на големи разстояния и през тухлени стени. Ние не поставяме под съмнение способността им да изпращат мозъците си през тухлени стени. В подкрепа на тези идеи един вярващ казва как в негово отсъствие котката му мяукала жално, но когато изпратил астралното си тяло в стаята, тя спряла! Най-забележителното е, че има хора с дипломи по природни науки, които поддържат най-невероятни вярвания. В Нова Зеландия има поне десет души с подобни дипломи, които мислят, че възрастта на Земята не се измерва с милиарди години – те мислят, че тя и по-малко от стотина века.

Типична между тези странни групи е Дружеството на плоската Земя в Америка. То твърди, че в него членуват 200 души с дипломи по природни науки. Председателят на дружеството, Ч.К.Джонсън, е разпален борец срещу научните измами. В “Новини на плоската Земя” той пише, че обикновените учени са “лъжци” и “побъркани наркомани”. Космическите пътешествия са “измамна игра”. Когато му показват снимка на Земята от Космоса, със забележката, че тя определено изглежда сферична, той отговаря “Да, така е за нетренираното око.” Той казва, че един ден американското правителство със сигурност ще обяви, че Земята е плоска. Повечето привърженици на плоската Земя вярват, че Земята е кръг, в центъра на който се намира Северният полюс; по ръба на кръга има непрекъсната стена с височина 50 m. Екваторът представлява окръжност, минаваща вътре приблизително по средата. Други пък мислят, че Земята е правоъгълна, защото в Библията се говори за “четирите ъгъла на Земята”. Всички те мислят, че Слънцето, Луната и планетите обикалят Земята в областта на екватора на височина около 900 km, т.е. под “небесната твърд”.

Голямо забавление е да се спори с тези хора, но вие нямате никакъв шанс за победа, тъй като те не признават никакъв аргумент, който противоречи на вярванията им. За разлика от тях, всички учени знаят, че тяхната, научната картина за света може да е погрешна и може в бъдеще да се промени в съответствие с предстоящите открития. Същностна черта на всяка теория е, че тя би трябвало да бъде, както казва философът сър Карл Попер “falsifiable” – отворена за опровержения.²

Или, както Дон Купит казва: “Науката се гради върху твърдата основа на съмнението.” Вярващите в плоската Земя никога не могат да бъдат победени с аргументи, защото знаят, че винаги са прави. От гледна точка на учения фактът, че те не могат да грешат е тяхната най-голяма слабост. В Америка има растяща група от хора, които мислят, че Слънцето обикаля Земята, както е в системата на Тихо, измислена от големия датски астроном Тихо Брахе (въпреки че все още малцина се придържат към системата на Птолемей). Според схемата на Тихо Слънцето и вътрешните планети – Меркурий и Венера, обикалят около Земята, докато останалите планети обикалят Слънцето. Много от тези вярващи членуват в Дружеството за Библейска наука, което е възприело тази теория. То публикува “Бюлетин на Дружеството на Тихо”. Поне двама от неговите членове са обучени като астрономи, а сега по професия се занимават с компютърни науки. Те мислят, че теорията на

¹ Из книгата на Кейт Локет “Физиката в реалния свят”, публикувана през 1990 г.

² В текста има четиристишие, което не се наемам да превода. То гласи: “Sir Karl Popper - Never told a whopper. - He knows he's liable -To be falsifiable.” По смисъл това гласи: “Сър Карл Попер никога не изрича опашати лъжи. Той знае, че е задължен да бъде готов за опровержение.”

Коперник, която поставя Слънцето в центъра, е “дяволска фалшификация”, маневра за дискредитиране на Библията. Дж. Хампден описва теорията на Коперник като “онзи дяволски уред, представляващ кръгъл въртящ се глобус, който поставя Светото писание, причини и факти под съмнение.” Един дипломиран инженер, Р.Ж.Елмендорф, предлага 1000 долара на онзи, който може да докаже, че Земята се движи (но доколкото той не казва какво би приел като доказателство, очевидно е невъзможно да се спечелят тези пари).

Трето модерно отклонение, което се радва на огромна почит, е астрологията, вярата, че подреждането на планетите в момента на нечие раждане влияе (по начин, който никога не се изяснява) върху неговия (или нейния) бъдещ живот. Астролозите дори не опитват да обосноват вярванията си; те просто твърдят, че техните методи са давали резултати през цялата човешка история. За тяхно нещастие, датите в годината за различните зодиакални знаци сега се различават с около 20 дни от оригинално установените преди примерно две хиляди години. За да излезе от това затруднение, един астролог казва, че датите са “абстрактни”, нямат връзка с положенията на небесните тела. Най-голямата слабост на всички подобни предсказания е, че те винаги са сбъдват – те са толкова смътни и двусмислени, за да бъдат универсални.